

De holle reg.....

Oeh, dit doet flink pijn, dit wordt serieus denkt ze, en telt de minuten op de reguleur in de woonkamer. Ze probeert wat passen te lopen, haar handen in de holle rug, maar het valt niet mee. Bij de grote tafel houdt ze zich vast aan het blad. Onder in haar rug zijn felle scheuten, herkenbaar, maar toch anders.. ze probeert zich te strekken maar dan is de pijn al weer terug. Zal ze Lau waarschuwen? Of nog even proberen vol te houden? Ze blaast en probeert haar ademhaling onder controle te krijgen. Maar oeh dit is niet te harden en ze kromt ineen....

Hoeveel kinderen heeft ze niet gebakerd, en al zeven kinderen groeiden in haar schoot. Wat is er nu mis dat het zo moeilijk gaat? Ze maakt zich ongerust, het zal toch allemaal wel goed komen?

Of heeft ze toch teveel gedaan? Allemaal vragen spoken door haar hoofd.

Dokter Boswijk zei bij de laatste bevalling in Skil al tegen haar: "nou vrouw van Kooten, dat duurt bij u ook vast niet lang meer". Toch moet ze nog 4 weken volgens haar eigen telling.

Maar ze heeft veel harde buiken en het gezin waar ze hielp op het Buurtje was groot, grote zware wasteilen bij de familie Bakker. Een ouderwets katholiek gezin, eigenlijk moest ze naar Gereformeerde kraamvrouwen, maar aan Skil keken ze niet zo nauw, waren blij als je aanpakken kon. Vader Jan moest weer naar zee, hij was zo blij met zijn zoon Jaap, een flinke jongen met goede longen, hij liet van zich horen als hij bij moeder Naantje aan de borst wou.

Ja het was een vrolijke kraamtijd geweest, pastoor Brinkman was langs gekomen en had ze gefeliciteerd. Ze had gauw verse koffie gezet en bij het aanrecht geluisterd naar zijn enthousiaste verhalen over het Tempeliersklooster wat vroeger op het Kloosterlandje bij de Tempeliersweg moet hebben gestaan. Een wonderlijke man die pastoor, zo gemoedelijk en vrolijk, hij haalde een stuk tegel uit zijn lange zwarte pij en hield het in de lucht: "kijk eens wat ik gevonden heb, ik wist het, hier hebben de monniken in de 16^e eeuw hun klooster gehad. Zeker weten!"

Ze kon, over zijn schouder, op de witte tegel een soort rood kruis met punten ontdekken. Jan Bakker had gelachen en de pastoor een borrel in getapt, zij moest zien dat ze de lakens schoon kreeg en schuurde met haar hand de rode bloedvlekken over het wasbord. Toen ze bij de waslijn stond moest ze lachen, de pastoor slingerde en stoeide met het lange gewaad en de holle reg, zijn oude damesfiets, het ging maar net goed.

Nee dan de Gereformeerden, ze hadden jaren van discussie achter zich. Dominee Buskes kreeg lang niet alle neuzen dezelfde kant op, nee, hij had nieuwe ideeën, en dat viel lang niet bij iedereen in goede aarde.

Oeh, daar voelt ze de erge pijn weer komen, het duizelt haar, net als die keer dat ze bleef staan in de Maartenskerk. Ze was op tijd met Lau en de kinderen geweest en wilde graag voorin zitten, ze had haar nette jurk aangedaan, en de meiden een witte strik in het haar. Maar nee, de banken waren gereserveerd, ze moest eigenlijk achterin de kerk plaatsnemen, Lau trok aan haar mouw: 'Kom, Jo, kom...' maar dat vertikte ze. Het was in de eerste maanden geweest, ze was blijven staan, als ze wachtten tot vlak voor tijd, dan mochten ze ook voorin zitten. daar hadden ze toch net zoveel recht op? En zo gebeurde het. Was ze te trots? Was dat haar straf? Ze

wist het niet, maar toen ze eenmaal zaten viel ze bijna flauw. De hele kerk had in de rondte gedraaid. Oeh.. daar voelt ze de pijn weer...

Ze moet rustig blijven, nadenken, als Lena en Jozien thuis komen uit school zal ze vragen om Lau van het land te halen, hij is aan het hooien bij de Ruytersplaats. Tot dan moet ze het zien uit te zingen. Maar dat valt niet mee, misschien had ze toch moeten luisteren naar haar moeder en niet meer, naast haar eigen gezin, te bakeren gaan. Maar ze wilde zo graag vooruit komen, de jongens Hans en Anton waren al groot en hielpen Lau mee op het land, die lusten ook wel wat en Jozien en Gre, pittige meisjes, zij konden toch best op de kleintjes letten? Lau moest ook de groentetuin nog doen 's avonds, en 's morgens vroeg op voor de koeien. Nee, de jaren van de crisis waren ze doorgekomen, nu moest ze flink zijn. Oeh, daar wordt het warm en nat, plast ze? Nee, ze herkend de geur onmiddellijk, haar water is gebroken, ook dat nog en ze kijkt weer op de klok. De tijd kruipt voorbij.... Voorzichtig pakt ze langs de stoelen, ze kreunt en met een handdoek schuifelt ze naar de bedstee. Als ze ligt voelt ze zich even wegzakken, als het wiermatras maar niet nat wordt. Ze voelt het water langs haar benen lopen, oh, wat is ze toch stom geweest, ze had nooit meer moeten gaan fietsen. De angst bekruipt haar, zou het komen van de vieze Skilsloot?

Ze was zo blij geweest met haar geld, tien gulden had ze gehad van Bakker, hij zei: "vrouw van Kooten, je hebt tien dagen gewerkt, voor elke dag een gulden". Ze was blij op haar holle reg over het Skillepaadje naar huis gereden. Maar ter hoogte van de Wezenplaats waren er jongens op het pad, ze was uitgeweken, kon haar stuur niet houden en was zo de sloot ingereden. Verschrikt had ze gevoeld aan haar buik en toen in de zak van haar schort, het tientje was weg, verschrikkelijk, ze was de sloot weer ingegaan en de jongens hadden geholpen, de aanblik van haar met haar dikke buik in de diepe sloot, vreselijk, maar gelukkig, het tientje lag tussen het riet. De fiets trokken ze tegen de kant op en met de waterpomp van Brakensteyn hadden ze zo goed en zo kwaad, haar holle reg en kleren weer wat schoon gespoeld.

Daar hoort ze een deur, de klompjes op de tegels, "Mam,mam". Lena komt binnen rennen. "Je moet pappa halen lieverd, kun je dat? zo snel als je kunt". Daar komt de pijn weer, ze probeert het niet te laten merken, maar ze voelt dat het nu niet lang meer kan duren. "Wat is er mam? Ben je ziek?" Lena staat naast de bedstee, zo heeft ze haar moeder nog nooit gezien. "Toe maar gauw, er is haast bij, rennen vrouw".

Boven haar hoofd op de plank staat het kleine houten wiegje al klaar. Ze kijkt ernaar en hoopt vurig dat het dit keer ook goed zal komen. Er gebeurt van alles deze dagen, misschien moet dit de laatste maar zijn. Maar ja als ze heerlijk warm tegen elkaar aanliggen, dan komt van het ien vaak het aar. Vooral zondagsmorgens, dan hoeft Lau er niet vroeg uit, als ze dan samen wakker worden, dan kunnen ze nog heerlijk van elkaar genieten. Ze praten er niet over, maar voelt wel dat hij de natuur ook niet tegen kan gaan. Ze zijn mensen en houden van elkaar.

Oeh, weer die pijn, kindje nog even wachten. Maar daar hoort ze lawaai, een deur en gepraat, daar zijn Lau en dokter Boswijk. "Gauw een ketel op het vuur van Kooten", spreekt hij gebiedend en wast zijn handen. Hij slaat de dekens terug en voelt de harde dikke buik. "Een zware jongen zeker".

"Het komt toch wel goed?" vraagt ze angstig. "Het is anders dan anders".

Ze probeert nog een perswee op haar zij op te vangen, haar rug wat hol te trekken, maar het lukt niet meer, daar komt het hoofdje al. De dokter pakt het laken en vangt de kleine man op.

“Nou alles zit erop en eraan vrouw van Kooten, maar hij is lichter dan ik dacht”. De navelstreng wordt doorgeknipt, de kleine man huilt flink, heerlijk om het geluid te horen.

Nu de placenta nog, Boswijk drukt wat op de buik en kijkt onderzoekend. Het zal toch niet? Was ze daarom zo zwaar en anders? Oh dat ze dat niet eerder bedacht had!

“Lau, Lau, kom nu toch eens gauw”, de kersverse vader kijkt vragend van zijn vrouw naar de dokter. “Trek de la van het buffet maar open man, want er komt er nag ien”. Na Marinus is daar Jacob, nummer twee, hij zorgt voor een hele grote verrassing, voor opluchting maar ook veel drukte in het gezin waar al 7 kinderen zijn. Na de tweeling zullen er nog twee volgen, mijn moeder was de 7^e in de rij.

Jo was mijn oma, ze werd 96 jaar, ze fietste nog tot op zeer hoge leeftijd op de holle reg, ik erfde de opoefiets.

De fiets die vele kilometers maakte naar vele kraamvrouwen, een fiets en een vrouw met sterke oude kwaliteiten.

Erna Drijver-Tuinema

Lena, oma en Jozien van Kooten